

SÖDERKÖPING.SE

RIKTLINJER

för ekonomiskt bistånd enligt
socialtjänstlagen

Diarienummer: 2023-09

Antagen: 2023-02-28

Reviderad: 2024-03-25

Dokumentansvarig: Socialnämnden

Dokumentet gäller för: Socialförvaltningen

Dokumentet gäller till och med: Tillsvidare

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
2. BARNPERSPEKTIVET	3
3. VÅLD I NÄRA RELATION	4
4. FÖRSÖRJNINGSTÖD	5
4.1 Riksnorm	5
4.1.1. Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå	6
4.1.2 Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå	6
4.2 Skäliga kostnader utöver riksnormen	6
4.2.1 Boende	7
4.2.2 Hushållsel	10
4.2.3 Arbetsresor	11
4.2.4 Hemförsäkring	11
4.2.5 Avgift till fack- och arbetslöshetskassa	11
4.3 Livsföring i övrigt	12
4.3.1 Arbetskläder/utrustning för att kunna delta i praktik eller kompetenshöjande insats	12
4.3.2 Begravningskostnader	12
4.3.3 Bredband	12
4.3.4 Bankkortsavgifter	13
4.3.5 Cykel	13
4.3.6 Flyttkostnader	13
4.3.7 Glasögon	14
4.3.8 Hemtjänstavgift	14
4.3.8 Hemutrustning	14
4.3.10 ID-handling	15
4.3.11 Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet	15
4.3.12 Kommunala avgifter; barnomsorg, hemtjänst	15
4.3.13 Läkarvård	16
4.3.14 Magasineringskostnad	16
4.3.15 Matpengar i akut situation	16
4.3.16 Medicin	17
4.3.17 Rättshjälp	17
4.3.18 Semester och rekreation	17
4.3.19 Skulder	18
4.3.20 Spädbarnsutrustning	19
4.3.21 Tandvård	19
4.3.22 Telefon	20
4.3.23 Umgängeskostnader	20
4.3.24 Underhållsstöd	20

SÖDERKÖPING.SE

4.3.25 Uppehållstillstånd	21
5. INKOMSTBERÄKNING	22
5.1 Inkomster som ska beaktas	23
5.2 Inkomster som ej beaktas	25
5.3 Förbehållsbelopp och skattejämkning	25
5.4 Sparade medel och andra tillgångar	25
5.4.1 Bankmedel/kapital	25
5.4.2 Swishinsättning	25
5.4.3 Barn/ungdomars inkomster och sparande	26
5.4.4 Pensionssparande	26
5.4.5 Realiserbara tillgångar	26
5.4.6 Bilinnehav	26
5.5 Jobbstimulans	27
6. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR RÄTT TILL EKONOMISKT BISTÅND	28
6.1 Arbetslösa	28
6.1.1 Arbetslösa ungdomar	29
6.1.2 Personer som har sagt upp sig	30
6.2 Sjukskrivna	30
6.3 Studerande	31
6.3.1 Gymnasiestuderande ungdom	31
6.3.2 Vuxenstuderande	31
6.4 Egna företagare	32
6.5 Vård eller behandling vid institution	33
6.5.1 Kontraktsvård	33
6.5.2 Samhällstjänst	33
6.6 Personer med äldreförsörjningsstöd eller pension	34
6.7 Giftna men ej sammanboende	34
7. ÖVERKLAGANDE	34
8. ÅTERKRAV	35
9. FELAKTIGA UTBETALNINGAR (FUT)	36

SÖDERKÖPING.SE

BILAGOR	38
Bilaga 1 Norm för ekonomiskt bistånd 2024	38
Bilaga 2 Basbelopp 2024 (57 300 kr)	39
Bilaga 3 Boendekostnad	40
BILAGA 4 Övriga godtagbara kostnader enligt riktlinjer	41
Bilaga 5 Hemutrustning	42
Bilaga 6 Spädbarnsutrustning	43
Bilaga 7 Klädustrustning	44
Bilaga 8 Ersättning för resor	46
Bilaga 9 Nedsatt norm	47

SÖDERKÖPING.SE

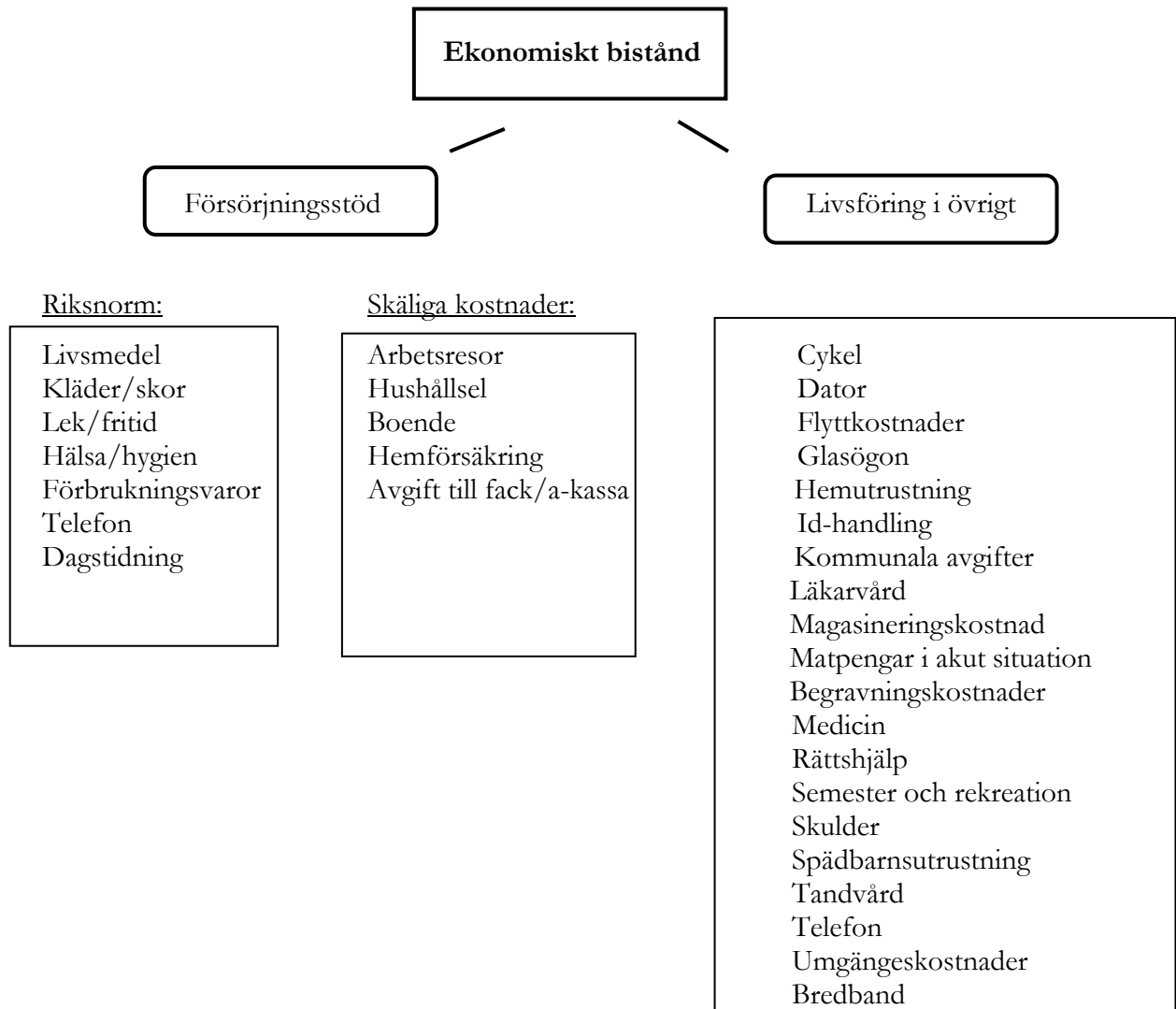
1. INLEDNING

Den enskildes rätt till bistånd regleras i 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL). I denna paragraf anges att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt (se figur nedan). Rätten till bistånd är kopplad till begreppet skälig levnadsnivå. Enligt praxis har detta begrepp tolkats så, att det ska motsvara vad en låginkomsttagare på orten kan kosta på sig.

Det ekonomiska biståndet utgår efter en individuell behovsprövning. Det är ett komplement till eventuella inkomster och ekonomiska förmåner och utgör samhällets sista skyddsnet för personer med försörjningsproblem.

Det ekonomiska biståndet är inte villkorslöst. Den enskilde har alltid ett förstahandsansvar att efter förmåga försörja sig själv. Det innebär bl a att vara aktivt arbetsökande om man saknar arbete. Personer kan för att vara berättigade till ekonomiskt bistånd krävas delta i praktik eller kompetenshöjande verksamhet med syfte att stärka den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv.

Alla slags biståndsbehov kan inte förutses. Syftet med riktlinjerna är att klargöra kommunens hållning i vissa vanligt förekommande situationer. Riktlinjerna ska ses som en vägledning för likartad bedömning av likartade ärenden och får inte tolkas som tvingande regler. Socialtjänsten har en skyldighet att pröva individens särskilda behov. Den enskildes situation kan motivera såväl lägre som högre belopp än vad riktlinjerna anger.

SÖDERKÖPING.SE

2. BARNPERSPEKTIVET

När åtgärder rör barn ska särskild hänsyn tas till vad barnets bästa kräver. Med barn avses varje människa under 18 år (1 kap 2 § SoL).

Barnens situation ska uppmärksammas i alla utredningar där de på något sätt är berörda. Barnperspektivet innebär alltså att barnens situation ska uppmärksammas också när vuxna vänder sig till socialtjänsten med en ansökan om ekonomiskt bistånd. Det innebär inte alltid att bistånd ska beviljas, utan handlar om att göra barnet synligt i utredningen. I de fall där barnens situation påverkas ska socialtjänsten dokumentera hur barnens intressen beaktas, vilka överväganden som gjorts och hur detta påverkat beslutet, oavsett om bedömningen resulterar i att ekonomiskt bistånd beviljas eller inte.

Exempel på hur barnperspektivet kan beaktas i utredning av ekonomiskt bistånd i Söderköpings kommun är att ge barn möjligheter att kunna delta i fritidsaktiviteter, ha umgänge med sina föräldrar i rimlig omfattning samt få utrymme även hos eventuell umgängesförälder. Barnet ska ha tillgång till en rimlig boendestandard hos båda sina föräldrar om de bor på olika håll.

Utsatta grupper ska särskilt beaktas, exempelvis barn som lever i familjer där det förekommer missbruk och/eller psykisk ohälsa eller i familjer med ekonomisk utsatthet. När barnfamiljer har långvarigt behov av ekonomiskt bistånd ska barnets situation särskilt uppmärksammas. Särskild vikt ska läggas vid vilka konsekvenser familjens behov av biståndet får för barnet, t ex i vilken mån det påverkar barnets möjligheter att ha ett aktivt liv utanför hemmet och skolan, behov av kontakt med båda sina föräldrar och en fungerande hemmiljö.

Som alternativ till bistånd kan socialtjänsten erbjuda budget- och skuldrådgivning, där Söderköpings kommun prioriterar barnfamiljer. Barnperspektivet handlar följaktligen inte bara om pengar, utan rymmer en mängd andra aspekter.

SÖDERKÖPING.SE

3. VÅLD I NÄRA RELATION

Det är viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas hos personer som kontaktar socialtjänsten, i samband med våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Vid bedömning av rätten till bistånd i form av exempelvis skyddat boende får den utsattes ekonomi inte avgöra om behövliga biståndsinsatser ska beviljas eller ej. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska däremot behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning dvs. om den utsatte själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose dennes ekonomiska behov. I det akuta skedet är dock skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövandes egna ekonomiska förutsättningar. Att hänvisa till partners försörjningsskyldighet är olämpligt i det akuta skedet. Vid handläggning är det lämpligt att lägga upp separata akter.

4. FÖRSÖRJNINGSTÖD

4.1 RIKSNORM

Regeringen fastställer årligen nivån på riksnormen. Den är lika för alla i hela landet och regleras i lag. Riksnormens nivå är uppdelad på olika hushållstyper och i åldersintervaller. Beloppen grundar sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör. De för året aktuella beloppen redovisas i socialtjänstförordningen.

Livsmedel

Beräkningar av livsmedelskostnaderna utgår ifrån en fyraveckorsmatsedel som följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av allt matbröd. Kostnader för t.ex. läsk, godis och chips ingår inte. Livsmedelskostnaden för ensamhushåll är något högre med hänsyn till att vissa kostnader kan bli dyrare än för flerpersonghushåll.

Kläder och skor

Summan avser att täcka det vardagliga behovet av kläder och skor under hela året. Även kostnader för skoreparationer och viss kemitvätt ingår samt vissa tillbehör som paraply, armbandsur och väskor. Ryggsäckar för barn och skolungdomar ingår.

Lek och fritid

Utgiftsposten gäller kostnader för sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Aktiviteterna gäller både inomhus och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att t.ex. gå på bio, lyssna på musik, läsa böcker, dansa eller gå på diskotek och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, spel, pussel, böcker, biobesök m.m. I posten ingår också cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För yngre barn beräknas att cykel och skridskor köps begagnade. I beräkningarna finns inga kostnader för semester eller dyrare fritidsintressen. Fritidsaktiviteter inkluderar även resor som sker på fritiden.

Hygien

Avser kostnader för den personliga hygien, t.ex. tvål, tandkräm, blöjor och mensskydd. Även produkter som t.ex. plåster, receptfri medicin och solskyddsmedel ingår. Kostnaderna omfattar även hårklippning.

Förbrukningsvaror

Här återfinns varor som behövs för rengöring av bostaden och vård och skötsel av kläder och skor, t.ex. disk- och tvättmedel, dammsugarpåsar, glödlampor och skokräm.

SÖDERKÖPING.SE

Dagstidning och telefon

I denna post ingår helårsprenumeration för en dagstidning, kvartals- och samtalsavgift för telefon samt kostnader för mobiltelefon. Posten omfattar också vissa kostnader för att skicka kort och brev (brevpapper, kuvert, vykort och porto).

4.1.1. Särskilda skäl att beräkna kostnader till en högre nivå

Riksnormen kan, om särskilda skäl föreligger i ett enskilt fall, frångås och beräknas till en högre nivå.

- Då den enskilde har behov av särskild kost av medicinska skäl. Behovet ska alltid styrkas med läkarintyg. Kosttillägget bestäms utifrån kostnader för sjukdomstyper enligt bilaga.
- Då ett hushåll betalar skolmåltidsavgifter för gymnasiestuderande ungdom. Underlag ska redovisas.
- Då den enskilde vid enstaka tillfälle har omfattande behov av inköp av kläder och skor t.ex. vid snabba viktförändringar eller sjukdom (se bilaga).
- Då den enskilde tillfälligt har höga kostnader för livsmedel, kläder och skor som beror på att han/hon varit utsatt för brott. Polisanmälan ska uppvisas. Hemförsäkring samt övriga försäkringar ska kontrolleras.

4.1.2 Särskilda skäl att beräkna kostnader till en lägre nivå

Sänkning av nivå kan i det enskilda fallet komma i fråga om särskilda skäl föreligger.

- Då den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast behöver tillfälligt ekonomiskt bistånd för att få möjlighet att reda upp den.
- Då den enskilde endast har för avsikt att vistas en kortare tid i kommunen.
- Då den enskilde inte har vissa kostnader för poster som ingår i riksnormen eller dessa är lägre än riksnormen, t.ex. under vistelse i heldygnsvård (fickpengar, se bilaga).
- Då den enskilde inte gjort vad han/hon kan för att bidra till sin egen försörjning men ändå bedöms ha rätt till försörjningsstöd (reducerad norm, se bilaga).

4.2 SKÄLIGA KOSTNADER UTÖVER RIKSNORMEN

I 4 kap 3 § SoL preciseras vilka andra kostnader den enskilde har rätt till utöver riksnormen. Här ingår faktiska kostnader för boende, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor, avgift till fack- och arbetslöshetskassa. Bistånd av detta slag varierar från person till person och prövas mot den enskildes behov. Vid individuella fall kan bredband beviljas till en fast kostnad.

SÖDERKÖPING.SE

4.2.1 Boende

4.2.1.1 Skälig boendekostnad

Försörjningsstöd lämnas till faktisk hyra inkl. tillägg för uppvärmning av bostaden förutsatt att boendet kan anses som skäligt. Kostnader för andra tillägg som kabel-tv, hyresgästförening, garage/parkeringsplats mm godtas ej. Om hyresgästen har tillägg på hyran som ej kan väljas bort godtas dessa.

Utgångspunkten vid bedömning av vad som är skälig boendekostnad skall vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Kostnaden ska även relateras till hyresnivån hos allmännyttiga bostadsföretag eller andra större bostadsföretag på orten (se bilaga). Om den enskilde har en boendekostnad som överstiger den godtagbara med mer än 5 procent, ska den enskilda ges skäligt rådrum att sänka sin boendekostnad. Detta rådrum kan förlängas om den enskilde har påbörjat flytt till billigare bostad inom fyramånadersperioden eller att den enskilde visar att den aktivt söker efter billigare boendalternativ.

Vid löpande behov av försörjningsstöd ska socialtjänsten kontaktas innan flytt till dyrare boende, vilket endast godkänns om särskilda skäl föreligger. Om flyttningen ej skett i samråd med handläggaren godkänns endast den hyra som tidigare beviljats. Särskild prövning kan göras.

Barn som är skrivna och bor stadigvarande hos föräldern bedöms kunna bo i samma rum som föräldern tills barnet är i 3-årsåldern. Det bedöms rimligt att 2 barn delar rum.

Undantag kan prövas utifrån barnens ålder, kön, funktionsvariation etc. I första hand kan även vardagsrummet nyttjas som ett extra sovrum.

Vid bedömningen bör hänsyn tas till ett barns behov av utrymme även hos den förälder där barnet enbart vistas under umgängestid. Boendeyta för umgängesbarn räknas enligt

Försäkringskassans riktlinjer vid beräkning av bostadsbidrag. Ex 2 barn = 1 barn, 3 barn = 2 barn, 4 barn = 2 barn.

SÖDERKÖPING.SE

4.2.1.2 Faktisk boendekostnad

Hyreslägenhet

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för en hyreslägenhet beaktas hyran inklusive uppvärmning. Om lägenheten hyrs i andra hand, ska den hyra godtas som lägenhetsinnehavaren och andrahandshyresgästen har avtalat, under förutsättning att den är skälig. Vid andrahandsboende ska hyresvärdens godkännande inhämtas.

Inneboende

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för en inneboende beaktas vad bostadsinnehavaren och den inneboende avtalat, om kostnaden är skälig. Kontrakt mellan den inneboende och bostadsinnehavaren ska uppvisas.

Bostadsrätt

Bostadsrätten utgör ett förmögensvärde hos sökanden. Är behovet av försörjningsstöd långvarigt bör sökanden ges rådrum på högst sex månader att avyttra bostaden. Eventuellt kan förlängning av rådrummet ske.

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för en bostadsrättslägenhet beaktas månadsavgiften, uppvärmningskostnaden och räntekostnaden för de lån som tagits för inköp och underhåll eller liknande av lägenheten. Kostnad för amortering tas ej med. Sökanden ska i första hand hänvisas till kontakt med sin bank för att undersöka möjligheten till amorteringsfri tid. Man ska även beakta om den enskilde har rätt till skattejämkning för räntekostnaden.

Egen fastighet

Fastigheten utgör ett förmögensvärde hos sökanden. Är behovet av försörjningsstöd långvarigt bör sökanden ges rådrum på högst sex månader att avyttra bostaden. Eventuellt kan förlängning av rådrummet ske.

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden för egen villa beaktas uppvärmningskostnaden, vatten, sophämtning, fastighetsförsäkring och ev. tomträttsavgäld, samt räntekostnaden för de lån som finns på fastigheten. Kostnad för amortering tas ej med då det är att betrakta som sparande. Sökanden ska i första hand hänvisas till kontakt med sin bank för att undersöka möjligheten till amorteringsfri tid. Man ska även beakta om den enskilde har rätt till skattejämkning för räntekostnaden.

Hyra av hus

Kallhyra plus uppvärmningskostnad samt kostnad för vatten- och avlopp, sophämtning och vägavgift godkännes som boendekostnad då detta sammanlagt inte överstiger skälig boendekostnad på orten (se bilaga).

Delad bostad

Om flera personer delar bostad men saknar eller har begränsad hushållsgemenskap ska hyran delas med antalet boende i bostaden.

SÖDERKÖPING.SE

Andra boendeformer

För andra boendeformer, t.ex. husvagn, sommarstuga eller liknande, beräknas den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan det vara motiverat att lägga till kostnader för sådant som ingår i ett vanligt boende, t.ex. dusch och tvättmaskin.

Bostadslös och socialt akut boende

Socialstyrelsens definition av en hemlös person är någon som saknar egen eller hyrd bostad och som inte bor i något stadigvarande inneboendeförhållande eller andrahandsboende samt är hänvisad till tillfälliga boendialternativ eller är uteliggare. Det centrala är att en hemlös löst bostadsfrågan på mycket kort sikt eller inte alls. Söderköpings kommun hänvisar bostadslösa att söka boende på egen hand.

Bostadslösa personer som är berättigade till försörjningsstöd har rätt till full riksnorm trots att de ej har vissa kostnader då detta uppvägs av förhöjda kostnader för bl.a. mat.

Bostadslösa personer kan i vissa fall beviljas socialt akut boende under en begränsad tid om fyra månader enligt gällande rådru (se bilaga). Detta utifrån att den enskilde har försökt lösa sin boendesituation. Om den enskilde beviljas socialt akut boende ska den månadsvis visa vad den gjort för att lösa sin situation. Den bostadslösa förväntas söka bostad i hela landet. Bedömning och rätten till socialt akut boende görs månadsvis. Om personen har egna medel skall den enskilde vara med och bidra till sin boendekostnad. Beräkning sker enligt gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Finns möjlighet att ansöka om bostadsbidrag eller bostadstillägg ska den enskilda göra det.

Ungdomars boende

Med ungdomar avses personer mellan 18 och 25 år gamla.

Generellt utbetalas ej hyresdel till hemmaboende ungdomar som inte haft tillräckliga medel för sin försörjning innan biståndsbehovet uppstår. Om ungdomen haft egna inkomster och betalat hyresdel under de senaste 6 månaderna innan ansökningstillfället accepteras uppgjord hyresdel, max enligt RFV's allmänna råd där varje rum räknas som två enheter och köket som en enhet. Ex: Om den biståndssökande disponerar ett rum i en bostad på 4 r o k, innebär det att han eller hon disponerar 2 av totalt 9 enheter ($4 \text{ rum} \times 2 = 8 + \text{kök} = 9 \text{ enheter}$). Hela boendekostnaden är 6000 kr per månad. Den sökandes andel av boendekostnaden ska då beräknas $2/9 \times 6000 = 1333 \text{ kr/månad}$.

Ungdomar som bor i egen lägenhet ska ha kunnat försörja sig själva i minst 6 månader för att hyreskostnaden ska kunna beviljas. Om ungdomen söker försörjningsstöd innan dess ska lägenheten sägas upp och ungdomen flytta tillbaka till föräldrarna om den möjligheten finns. Hyreskostnaden ska godkännas under uppsägningstiden.

Ungdomar som vill flytta hemifrån anses bara ha rätt till bistånd till boendekostnad i undantagsfall, exempelvis starka sociala skäl. En boendeutredning ska föregå beviljandet.

SÖDERKÖPING.SE

4.2.1.3 Boendekostnad vid kort- och långvarigt biståndsbehov

Vid ett kortvarigt biståndsbehov bör man i regel godta den faktiska boendekostnaden. Med kortvarig avses en period om maximalt tre sammanhängande månader. Information om högsta godtagbara hyra samt ev. rådrom ska ges vid första kontakt.

Vid en prövning om högsta godtagbara hyra ska hänsyn tas till om den enskilde kan byta till en billigare bostad eller på annat sätt kan sänka boendekostnaden. Hänsyn bör även tas till om det i det individuella fallet finns särskilda skäl mot byte av bostad eller bostadsområde som t.ex.:

- om en barnfamilj genom att flytta skulle tvingas bryta upp från barnomsorg, skola och socialt nätverk, och detta kan medföra negativa konsekvenser för barnen.
- om en ensamstående vuxen, t.ex. med funktionsvariation eller sociala problem och äldre med sviktande hälsa, har ett särskilt behov av kontinuitet i det sociala nätverket eller den fysiska miljö som hänger samman med det nuvarande boendet.
- om bostaden är anpassad till den boendes funktionsvariation.
- om den enskilde har begränsad möjlighet att bli godkänd som hyresgäst, t.ex. vid betalningsanmärkning.

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst sex månader bör ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under hela häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa. Observera att det är den tiden som personen faktiskt avtjänar, i normalfallet 2/3 av utdömd strafftid, som räknas. Den enskilde som avtjänar ett straff bör dock rekommenderas att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt.

4.2.2 Hushållsel

Den enskildes faktiska kostnad för hushållsel bör godtas, om kostnaden är skälig. I fråga om skäliga kostnader måste det göras en individuell bedömning om vad som är skäligt. Ett sätt att få vägledning gällande skäliga nivåer är att utgå från Konsumentverkets beräkningar.

En ansökan om bistånd till en räkning som förfallit till betalning inom en månad före nysamtal till försörjningsstödgruppen, bör inte betraktas som en skuld utan prövas som försörjningsstöd. Försörjningsstöd utgår ej till påminnelseavgifter och dröjsmålsränta.

SÖDERKÖPING.SE

4.2.3 Arbetsresor

Arbetsresor beviljas endast om den sökande är tvingad (dvs ej kan cykla eller gå) att använda allmänna kommunikationsmedel för att ta sig till och från arbetet/sysselsättningen. Avståndet från hemmet till arbetet/sysselsättningen måste överstiga 5 kilometer enkel resa. Maximalt kan kostnad för månadskort på lokaltrafiken accepteras.

I begreppet arbetsresor ingår även resbehov för att aktivt kunna söka arbete eller delta i andra åtgärder som kommunen eller arbetsförmedlingen anordnar. Detta gäller sökanden som bor minst 5 kilometer från sysselsättningen. Det kan anses skäligt att öppet arbetslösa som ej deltar i någon verksamhet har möjlighet att besöka arbetsförmedlingen en gång per vecka. Kostnad för resor beräknas enligt lokaltrafikens prislista för reskassa.

Om allmänna kommunikationsmedel saknas eller turtätheten är begränsad beviljas kostnader för bil till och från arbetet. Innan bidrag beviljas ska möjlighet att få skattejämkning för resor till och från arbetet undersökas. Övriga skäl till behov av bil kan vara transport till barnomsorg, vilket tas upp till särskild prövning. Om skäl anses föreligga beviljas resor enligt Skatteverkets regler för avdragsmöjligheter. Milkostnaden avser den totala kostnaden för bilen och avser att täcka bilskatt, trafikförsäkring och obligatorisk kontrollbesiktning. Om ansökan om bistånd bedöms såsom engångskaraktär och behov av bil finns, räknas endast bilkostnad i form av bensin (se bilaga).

Om det ekonomiska biståndet blir långvarigt bör möjligheten till byte av bostadsort eller arbete undersökas.

För resor på fritiden, se kapitel 4.1- lek och fritid. För umgängesresor se 4.3.19 och sjukresor se 4.3.9.

4.2.4 Hemförsäkring

Socialtjänsten bör uppmuntra till införskaffande av grundläggande hemförsäkring. Extra tilläggsförsäkringar beviljas inte. Månadsinbetalning föredras. Premie för hemförsäkring betraktas som en godtagbar kostnad om kostnaden är skälig.

4.2.5 Avgift till fack- och arbetslöshetskassa

Den enskildes faktiska avgifter till fackavgift och arbetslöshetskassa bör godtas, såvida avdrag ej gjorts på nettolönen. Den enskilde ska i första hand undersöka möjligheten till att få avgiften nedsatt helt eller delvis.

4.3 LIVSFÖRING I ÖVRIGT

Med begreppet livsföring i övrigt avses alla de behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet. Vid biståndsbedömningen ska beaktas om den enskilde själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. En individuell prövning måste göras i varje enskilt fall.

När en person har ett kortvarigt biståndsbehov (maximalt tre månader) eller inkomster på motsvarande nivå, kan socialtjänsten ta hänsyn till att den biståndssökande själv kan bekosta det som inte är akut. Det kan till exempel innebära att behov som inte är akuta skjuts upp till dess att den biståndssökande själv kan betala. Dessa bedömningar ska ske restriktivt.

4.3.1 Arbetskläder/utrustning för att kunna delta i praktik eller kompetenshöjande insats

Arbetskläder är arbetsgivarens ansvar, om särskild utrustning behövs för att kunna utföra arbetsuppgifterna.

4.3.2 Begravningskostnader

När dödsboet saknar ekonomiska tillgångar beviljas ekonomiskt bistånd till begravningskostnader om behovet ej tillgodoses på annat sätt (t ex när försäkringar finns). Underhållsskyldiga föräldrar ska svara för begravningskostnader för avlidet barn. Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet, t ex obetald hyra, hushållsel eller telefon.

Begravningskostnader beviljas med max ett halvt basbelopp vilket avser begravning i Sverige, enklare förtäring, gravsten, blommor m.m. Kostnader utöver, för att avveckla dödsboet kan beviljas om särskilda skäl föreligger maximalt 15% av pbb. Socialtjänsten kan godkänna kostnader som uppkommer vid begravning av familjemedlem till personer som löpande uppbär försörjningsstöd. Kostnader som kan godkännas är begravningskläder och resor till begravning. Utgångspunkten ska vara vad en låginkomsttagare på orten kan kosta på sig, billigaste färdstättet ska nyttjas.

4.3.3 Bredband

Bredband kan beviljas till en fast kostnad, för maxkostnad se bilaga 4. Ekonomiskt bistånd utgår inte till avgift för pappersfaktura.

SÖDERKÖPING.SE

4.3.4 Bankkortsavgifter

Kostnaden för bankkortavgift (årsavgift) hör till livsföring i övrigt, vilket Kammarrätten i Stockholm (mål nr 2786-2787) har kommit fram till. Kammarrätten noterar att utbudet av avgiftsfria bankkort är mycket begränsat och i princip vänder sig till yngre personer, är förenade med olika villkor som inkomst och medför andra avgifter. Kammarrätten anser att det inte är rimligt att en enskild som får ekonomiskt bistånd för försörjningen ska behöva välja ett bankkort av det begränsade utbudet av avgiftsfria kort. De som ansöker om bistånd till avgiften kan därför beviljas kostnaden för det, cirka 300 kr per år.

4.3.5 Cykel

Cykel ingår i posten lek/fritid i riksnormen för försörjningsstöd. Ekonomiskt bistånd till cykel utöver norm utgår ej om speciella skäl inte finns. Individuell bedömning ska ske om särskilda skäl finns att bevilja cykel för barn över 10 år samt vuxna, exempelvis för att den vuxne ska kunna ta sig till arbete/praktikplats och barnet till barnomsorg. 10-årsgränsen är maxålder för att föräldern ska få skjutsa barnet på sin cykel. För maxkostnad se bilaga 4.

4.3.6 Flyttkostnader

För att bistånd till flyttkostnader ska kunna beviljas krävs att flyttningen är nödvändig för att sökanden ska kunna uppnå skälig levnadsnivå. Det kan finnas både sociala och ekonomiska skäl till att en person eller en familj behöver flytta.

Om tillräckliga skäl för flytt föreligger, ska följande lösningar prövas:

1. då det rör sig om friska personer och inte allt för lång flyttsträcka, bör bistånd endast utgå till hyra av släpvagn eller mindre transportfordon, varigenom sökanden själv kan utföra flytten med hjälp av vänner och bekanta.
2. i övriga fall ska sökanden inhämta anbud från minst två flyttfirmor. Lägsta bud beaktas. Flyttstädning och packningsarbete ska utföras av sökanden om denne inte på grund av ålder, sjukdom eller funktionsvariation är arbetsoförmögen.

Vid flytt av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen undersökas. Om sådant bidrag ej utgår och flytten medför att man uppnår en högre grad av självförsörjning kan bistånd till flyttkostnader beviljas.

Enligt praxis vid flytt till eller från annan kommun erhåller sökanden norm en månad framåt samt den första hyran i den nya kommunen. Detta under förutsättning att den sökande varit bidragsberoende i den gamla hemkommunen. Vid eventuellt fortsatt biståndsberoende hänvisas sökanden till den nya kommunen för ansökan om försörjningsstöd.

Vad gäller flyttkostnader för återvändande flyktingar, dvs. flyktingar som återvänder till sitt hemland kan återvandringsbidrag från Migrationsverket sökas.

SÖDERKÖPING.SE

4.3.7 Glasögon

Vid ansökan om bistånd till glasögon ska behovet styrkas av optiker eller läkare och kostnadsförslag inhämtas. Kostnad för undersökning, standardbågar (för maxkostnad för undersökning och bågar se bilaga 4), glas enligt grundstandard och arbetskostnad godkänns. Utgångspunkt vid beslut om ekonomiskt bistånd bör vara de lågprispaket eller liknande som numera erbjuds hos de flesta optiker. Möjligheter till hjälp genom Landstinget skall undersökas. Bistånd till vanliga läsglasögon för personer med avtagande synskärpa, s.k. ålderssynthet beviljas ej. Behovet kan tillgodoses inom riksnormens post för hälsa och hygien.

Kostnad för anti-reflexbehandling och färgning av glas beviljas endast efter läkarintyg. Vid tätt återkommande behov av glas byten bör samma bågar kunna användas. Bistånd till kontaktlinser beviljas endast efter läkarutlåtande där det klart framgår att det är medicinskt motiverat framför glasögon.

4.3.8 Hemtjänstavgift

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till kostnad för hemtjänstavgift. Den enskilde ska alltid ha ett skäligt belopp kvar till sina utgifter efter det att hyra och hemtjänstavgift betalats, s.k. förbehållsbelopp.

Om en person som betalar hemtjänstavgift ansöker om bistånd till glasögon eller tandvård ska de i första hand uppmanas att ansöka om nedsättning av hemtjänstavgiften. Görs beräkning för bedömning av bistånd till annan utgift som ingår i begreppet skälig levnadsnivå utgör hemtjänstavgiften en godkänd kostnad i den ekonomiska beräkningen.

4.3.8 Hemutrustning

Grundutrustning i form av möbler och husgeråd kan vara av olika omfattning och kvalitet. Ibland har den sökande redan en grundutrustning och det är fråga om att få den kompletterad. I andra fall är det fråga om grundutrustning. Exempelvis kan en ung person som får ekonomiskt bistånd för att skaffa hemutrustning få nöja sig med en betydligt enklare standard.

Samråd i försörjningsstödsgruppen ska göras innan beviljandet av bistånd. Se bilaga för aktuella maxbelopp.

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till den hemutrustning som behövs för att ett hem ska kunna fungera. Den hemutrustning som avses ska kunna tillgodose behov som t.ex. matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring och rekreation. Även radio, TV och dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Vid behovet av dator med internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan. Dator med internetuppkoppling kan vara viktig för det skolarbete som görs hemma men också i sociala sammanhang, barn och unga emellan. Med hänsyn tagen

SÖDERKÖPING.SE

till detta kan nämnden pröva behovet på samma sätt som för övrig utrustning till hemmet, dvs. i förhållande till om behovet kan tillgodoses på annat sätt och inom rimlig tid.

Vid ansökan om ekonomiskt bistånd till hemutrustning ska hyreskontrakt samt betald hemförsäkring uppvisas. När det gäller den som blir i tillfälligt behov av bistånd beviljas hemutrustning restriktivt. Sökanden skall själv uppge vilken hemutrustning denne ansöker till, där prisuppgift bör framgå. Hembesök bör göras.

Vid behov av hemutrustning vid flytt till eller från annan kommun ska eventuellt bistånd enligt praxis beviljas av den gamla hemkommunen. Om särskilda skäl föreligger kan prövning ske i den nya kommunen.

Socialtjänsten anses ha ett större ekonomiskt ansvar för ungdomar som varit placerade i familjehem eller HVB-hem, då det gäller flytt till eget boende. Det får anses skäligt att vara mer generös i beslutet om hemutrustning till dessa personer. Föräldrarnas försörjningsförmåga bör undersökas om försörjningsskyldigheten kvarstår. TV samt dammsugare godtas då det bedöms ingå i begreppet skälig levnadsnivå. Detta gäller även ensamstående.

4.3.10 ID-handling

Bistånd till identitetshandling, ID-kort och/eller förnya körkort, anses som skälig kostnad för den som saknar sådan. Kostnad för ID-handling samt faktisk fotokostnad accepteras. Kostnad för id-kort till barn beviljas ej då det inte behövs för att uppnå skälig levnadsnivå. I särskilda fall där ett barn är i behov av id-kort eller en familj skall åka utomlands får individuella bedömningar göras för varje enskilt ärende.

4.3.11 Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet

Kläder och skor ingår i riksnormen. Därför beviljas i normalfallet inte extra bidrag för detta. Undantag kan göras restriktivt i det fall en person levt på försörjningsstödsnivå under minst 12 månader. I bedömningen vägs det in ifall person tidigare beviljats till kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet.

Då en gymnasieungdom i en familj som löpnade uppbär försörjningsstöd tar studenten kan socialtjänsten godkänna kostnader för kläder och studentmössa. (Se bilaga)

4.3.12 Kommunala avgifter; barnomsorg, hemtjänst

Avgifter för kommunal service såsom barnomsorg, handikappomsorg samt äldreomsorg bör ges ekonomiskt bistånd till i avvaktan på nedsättning. Avgiften kan ofta justeras snabbt och även bakåt i tiden vid kontakt med ansvarig för barnomsorg/hemtjänst. Den som uppbär försörjningsstöd är normalt sett befriad från avgift.

SÖDERKÖPING.SE

4.3.13 Läkarvård

Kostnader för läkarvård betraktas som godtagbar kostnad mot uppvisande av faktura eller kvitto. Icke landstingsansluten hälso- och sjukvård som ej omfattas av högkostnadsskyddet beviljas i regel inte. Barn under 20 år har tillgång till fri läkarvård. Möjlighet finns till delbetalning av läkarvård, vilket bör utnyttjas om den enskilde bedöms komma upp i summan för högkostnadsskyddet.

Försörjningsstödet bör omfatta kostnader för läkemedel eller hjälpmedel och förbrukningsmaterial som föreskrivits av hälso- och sjukvårdspersonal.

Resor som är nödvändiga för att vården ska kunna genomföras eller resor som är nödvändiga för att hämta ut föreskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial bör försörjningsstöd utgå till. Patienten ska undersöka möjligheten till sjukresor genom regionen. För maxkostnad per enkelresa se bilaga 4. Resan betalas med kort eller kontanter direkt till föraren. Ett högkostnadsskydd gör att den sökande under varje 12-månadersperiod bara behöver betala för 22 enkelresor. Eventuellt ytterligare sjukresor under perioden blir då avgiftsfria.

Vid längre sjukhusvistelse beviljas norm för fickpengar samt skäligen kostnader, då behovet av livsmedel är tillgodosett. Kostnad för sjukhusvistelse som kommer efter avslutad sjukhusvård påverkar ej riksnormen.

4.3.14 Magasineringskostnad

För personer som saknar permanent bostad kan boendekostnaden omfatta kostnad för magasinering av privata tillgångar. Magasinering kan beviljas i sex månader med möjlighet till förlängning med max sex månader efter särskild prövning. För att magasinering ska godkännas ska socialtjänsten ha kännedom om att planering finns för boendesituationen. Avtal om magasinering skrivs mellan magasineringsfirman och den enskilde. Socialtjänsten ska lämna intyg till magasineringsfirman med uppgift om hur långt socialtjänstens betalningsåtagande gäller.

4.3.15 Matpengar i akut situation

Personer som löpande uppbär försörjningsstöd kan i undantagsfall beviljas matpengar i en akut situation. Biståndet ska prövas mycket restriktivt. Barnperspektivet ska särskilt beaktas.

Barnfamiljer som besöker socialtjänsten och som har inkomster överstigande gällande riksnorm och som ej har matpengar kan efter restriktiv bedömning beviljas pengar via bankkonto eller i undantagsfall rekvisition.

SÖDERKÖPING.SE

Om behovet av akut bistånd är upprepat, och det finns barn i hushållet, ska särskilt uppmärksammas om behovet kan vara ett uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.

4.3.16 Medicin

Kostnad för medicin godtas om medicinen är receptbelagd och ingår i högkostnadsskyddet. Den sökande ska utnyttja rätten att delbetala sina medicinkostnader via faktura. Om den sökande har en skuld till apoteket och ej kan delbetala sin medicin beaktas hela kostnaden för medicin som godtagbar.

4.3.17 Rättshjälp

Huvudregeln är att man i första hand ska utnyttja rättsskyddet i sina egna försäkringar. Rättsskyddsförsäkring ingår automatiskt i alla svenska hem- och villaförsäkringar. Om den sökande har beviljats rättshjälp där avgiften beräknats utifrån försörjningsstödsnormen kan ekonomiskt bistånd beviljas till rättshjälpsavgiften.

Om behovet ej kan tillgodoses på annat sätt och det finns ett mycket starkt socialt motiv till juridisk hjälp, kan socialtjänsten besluta om bistånd till skälig och nödvändig kostnad, till exempel vid familjerättsliga tvister.

4.3.18 Semester och rekreation

Utlandsvistelse

Försörjningsstöd beviljas endast i undantagsfall till utlandsvistelse. I helhetsbedömningen måste det tas hänsyn till hur resan betalats och om den enskilde genom att resa påverkar sin möjlighet till själv försörjning eller möjlighet att i framtiden få försörjning i Sverige. Blir den enskilde bjuden av släktingar på en resa och resan inte försämrar möjligheten till egen försörjning i Sverige, finns inte någon laglig grund för att säga att rätten till försörjningsstöd upphört under restiden eller vid återkomsten.

De ensamkommande barn som under lov reser för att träffa anhöriga i annat land är ej berättigade till uppehälle under tiden i utlandet dock påverkas inte rätten till ekonomiskt bistånd när de återkommer till Sverige. I det fall de har eget boende beviljas hyra, el och hemförsäkring. Utlandsvistelsen får inte påverka skolarbetet eller bidra till ogiltig frånvaro. Individuell prövning gällande rätten till full norm bör ske i samråd med ordinarie handläggare.

Rekreationsresor

Huvudprincipen är att rekreationsresor för vuxna ej beviljas. Undantag kan göras för barnfamiljer som haft bistånd minst tre år och som inte beräknas få egna inkomster under överskådlig tid. Med hänsyn till barnperspektivet kan behovet av miljöbyte inom Sverige prövas. Bistånd kan beviljas till skälig kostnad för hyra av stuga, resa till släkting, eller dylikt. Kostnaden ska vara rimlig jämfört med vad låginkomsttagare kan kosta på sig. Med

SÖDERKÖPING.SE

utgångspunkt från barns behov kan bistånd beviljas till kostnad för exempelvis lägerverksamhet, idrottsresor eller kolonivistelse utanför skolans ram, utan att det finns särskilda sociala skäl om kostnaden är skälig. Biståndet ska reduceras med beloppet för matpengar för motsvarande antal dagar. Möjligheten till att få fondmedel för kostnader i samband med semester bör undersökas.

4.3.19 Skulder

Ekonomiskt bistånd utgår i normalfallet inte till skulder och lån.

Avgörande för om hänsyn ska tas till skulden är om sökanden skulle ha beviljats hjälp till utgiften om ärendet skulle ha prövats vid tiden för skuldsättningen.

Hyres- och elskuld

Vid uppkommen hyresskuld bör sökanden i första hand försöka göra upp en avbetalningsplan med sin hyresvärd. Avser hyresskulden en bostad som sökanden själv valt att lämna anses behovet vara tillgodosett genom bostadsbytet.

Om sökandens boende inte kan tillgodoses på annat sätt och denne saknar egna medel eller har haft för lite egna medel för att betala boendekostnaden kan bistånd till skuld för skäliga boendekostnader beviljas. Socialtjänsten ska ta särskild social hänsyn när det gäller barnfamiljer och personer med funktionshinder.

Om den sökande haft egna medel men underlåtit att betala boendekostnaderna ska en bedömning av konsekvenserna att avslå ansökan göras. Socialtjänsten har dock yttersta ansvaret för att människor har bostad. För barnfamiljer bör bistånd erbjudas i någon form, men detta innebär inte alltid att boendeskuld betalas. Då vräkning verkställs kan akut boende erbjudas till barnfamiljer då samtliga andra alternativ undersökts.

Socialtjänsten bör alltid undersöka sökandens möjligheter att återbetala utgivet bistånd när det handlar om ett tillfälligt hjälpbehov.

Vad gäller skuld som uppkommit på elräkning ska i första hand en avbetalning med kraftbolaget eftersträvas. Situationer kan uppkomma då elen riskerar att stängas av och ett akut behov uppstår. Kontakt tas med det aktuella kraftbolaget för att utröna hur skulden ser ut och möjligheter till delbetalning. Den sökandes ekonomi vid skuldens uppkomst samt i nuläget ska utredas.

Ansökan om hyres-/elskuld ska alltid prövas enligt begreppet "Livsföring i övrigt" med stöd i 4 Kap 1 § SoL. Beslut om hyres-/elskuld samt påförda kostnader som uppstått på grund av normunderskott fattas enligt 4 Kap 1 § SoL (gäller även innevarande månad). Vad gäller övriga hyres-/elskulder, där 4 Kap 1 § SoL ej är tillämplig, kan beslut om skulden fattas enligt 4 Kap 2 § SoL, avslag enligt 4 Kap 1 § SoL ska alltid föregå beslut enligt 4 Kap 2 § SoL.

SÖDERKÖPING.SE

4.3.20 Spädbarnsutrustning

Bistånd kan beviljas till kostnader enligt socialtjänstens fastställda nivåer. Den sökande ska först redovisa vilken utrustning som redan finns. Maximalt kan 11 % av basbeloppet beviljas. Halva beloppet kan tidigast utbetalas en månad innan barnets beräknade födsel resten när barnet är fött. Se bilaga för aktuella belopp.

4.3.21 Tandvård

Tandvård är gratis för barn och ungdomar till och med december det år då de fyller 23 år.

Akut tandvård

Som akut tandvård enligt socialtjänstlagen bör betraktas sådan tandvård som behövs i följande situationer:

- för att avhjälpa svåra smärttillstånd
- akuta infektionstillstånd
- akuta tillstånd som medför betydande obehag

I den akuta situationen eftersträvas att orsaken till patientens besvär åtgärdas och inte endast symtomen. I de fall en kortare väntan är möjlig ska ett kostnadsförslag inlämnas.

Nödvändig tandvård

Socialstyrelsens begrepp ”nödvändig tandvård” är vad tandläkare benämner utvidgad, akut tandvård. Med utvidgad akut tandvård menas sådan tandvård som inom en kort tid kan komma att bli akut och därför måste åtgärdas. Eftersom behovet av bistånd prövas månadsvis kan socialtjänsten kräva att den biståndssökande tar månadsräkningar från tandläkaren. Om den sökande har egen inkomst över försörjningsstödsnivå men ändå söker bistånd till tandvårdskostnad kan denne beviljas bistånd för nödvändig tandvård i vissa fall. Om kostnad och omfattning är skäligen beviljas bistånd till den del av kostnaden som överstiger vad han eller hon själv kan betala med sitt normöverskott under 6 månader.

Förutom rent medicinska aspekter bör socialtjänsten beakta de sociala konsekvenserna som kan uppstå vid utebliven tandvård.

Vid nödvändig tandvård ska kostnadsförslag inlämnas innan behandlingen påbörjas. Kostnad för uteblivet besök bekostas ej.

I situationer då den sökta kostnaden för akut eller nödvändig tandvård överstiger 15% av prisbasbelopp skall alltid bedömning inhämtas från rådgivande tandläkare. Vid ansökningar om tandvårdskostnad understigande 15% av prisbasbelopp kan bedömning inhämtas om det anses befogat, detta kan t ex röra sig om aktuell tandvård kan definieras som nödvändig tandvård eller ej.

SÖDERKÖPING.SE

Möjligheten till att få tandvårdskostnaden reducerad ska undersökas. Detta gäller:

- vissa sjukdomsgrupper
- personer som omfattas av LSS personkretsar

4.3.22 Telefon

Bistånd till installation av telefon eller telefonskuld kan utgå då sökanden kan visa medicinska (utlåtande av exempelvis läkare) eller starka sociala skäl. Till exempel kan behov av trygghetslarm vara skäl till att bevilja telefonskuld. Om de uppgivna skälen inte visar något trängande behov och det kan förväntas att sökandens ekonomiska situation kan förbättras bör telefonanskaffning kunna anstå till dess sökanden själv kan bekosta den.

Ekonomiskt bistånd kan i vissa särskilda fall utgå till kostnad för inköp av en mobiltelefon i syfte att sökande ska kunna vara en del i samhället, kunna följa upprättad kontakt med till exempel Arbetsförmedlingen eller vården och/eller kunna vara anträffbar. Vid ansökan om kostnad till mobiltelefon görs en individuell bedömning. Då det i idag ofta krävs bank-id för att till exempel kunna skriva in sig på Arbetsförmedlingen kan ekonomiskt bistånd bevilja kostnad för en billigare smartphone. För maxkostnad se bilaga 4.

4.3.23 Umgängeskostnader

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till skäliga kostnader för att ett barn ska kunna umgås med sin förälder som bor på annan ort. Med annan ort kan även avses en ort utanför Sverige.

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barnets behov av umgänge tillgodoses och ska ta del av kostnaderna efter ekonomisk förmåga. Huvudansvaret för resekostnaden ligger på umgängesföräldern. Om föräldrarna inte har råd med resekostnaderna kan bistånd till skälig resekostnad beviljas, utifrån vad en familj i allmänhet har råd med. I normalfallet godtas två helger per månad, fyra resor tur och retur.

Kostnad för uppehälle enligt full riksnorm beviljas för max sex dygn i månaden (2x3 dygn) samt två veckor på sommaren. För umgänge under flera veckor ska detta regleras via underhållsstödet. För att beviljas denna kostnad skall boendeförälder skriftligt intyga att umgänge sker.

4.3.24 Underhållsstöd

Underhållsstöd är inte en godtagbar kostnad vid beräkning av ekonomiskt bistånd. I vissa fall, när inkomst saknas, kan den underhållsskyldige medges anstånd för betalning av underhållsstöd enligt Lagen om underhållsstöd.

4.3.25 Uppehållstillstånd

Migrationsverket tar ut en avgift för ansökan om uppehållstillstånd bland annat av personer som söker förlängt uppehållstillstånd och saknar asylskäl eller humanitära skäl. Dessa personer är inte förhindrade att vistas i sitt hemland och bör därför själva få betala avgiften varför ekonomiskt bistånd inte utgår till denna avgift.

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd. Utländska medborgare med uppehållstillstånd för besök är inte berättigade till försörjningsstöd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet.

Ett försörjningskrav kan åläggas en person som gifter sig eller blir sammanboende med en person från ett annat land. Det innebär att personen måste kunna försörja sig själv och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den eller de anhöriga.

Försörjningskravet gäller inte om personen:

- är medborgare i Sverige, i ett land inom EU/EES eller i Schweiz
- har permanent uppehållstillstånd och bott i Sverige i minst fyra år med uppehållstillstånd för bosättning
- är barn under 18 år
- fått uppehållstillstånd som flykting eller har beviljats flyktingstatusförklaring
- fått uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande eller har beviljats status som alternativt skyddsbehövande
- fått vidarebosättning i Sverige eftersom du tagits ut på den svenska flyktingkvoten
- har särskilda skäl, till exempel långvarig nedsättning av arbetsförmågan på grund av sjukdom.

Försörjningskravet gäller inte heller om det är ditt barn som ansöker om uppehållstillstånd eller om barnets andra förälder ansöker tillsammans med barnet.

Utländska medborgare som fått uppehållstillstånd och som tackat nej till anvisad kommun (beslut från Migrationsverket) och valt att bosätta sig själva i en annan kommun är inte berättigade ekonomiskt bistånd i den kommunen de väljer att bosätta sig i.

5. INKOMSTBERÄKNING

Försörjningsstödet bör som regel beräknas utifrån de inkomster hushållet haft kalendermånaden innan den månad som beräkningen avser, om inte inkomsterna varit väldigt höga eller varit avsedda för en viss längre tidsperiod, t.ex. ett avgångsvederlag. Samtliga inkomster ska medräknas vid normberäkningen (se stycke 5.1). Innebär detta att personen får ett överskott vid en beräkning ska detta överskott räknas som inkomst vid nästföljande månad. Överskottet kan normalt räknas med i max 3 månader. Om överskottet är betydande kan det komma att räknas med längre. Om personen blir självförsörjande flera månader framöver ska ärendet avslutas. Ärendet öppnas sedan om personen återigen söker ekonomiskt bistånd. Då kan det finnas skäl att ej medräkna tidigare överskott vid bedömning av fortsatt rätt till försörjningsstöd. För personer som har varit aktuella för försörjningsstöd tidigare, och kan antas ha kännedom om riksnormens nivå etc, kan det vara befogat att vid nyansökan räkna med eventuellt överskott två månader tillbaka i tiden. För personer utan kännedom om riksnormens nivåer bör det kunna ställas krav på den enskilde att planera sin ekonomi vid ett väntat inkomstbortfall. Socialtjänsten kan inte kräva att den enskilde i förväg ska planera sin ekonomi efter gällande nivå på försörjningsstödet, vilket innebär att tidigare överskott inte alltid kan räknas med. En särskild prövning görs om överskottet är stort.

Vid löpande ekonomiskt bistånd och den sökande får ett tillfälligt arbete till exempel sommarjobb räknas normen upp (se bilaga 4). Detta gäller de sista 3 månaderna innan nyansökan om ekonomiskt bistånd.

Vid engångsansökan om ekonomiskt bistånd, till exempel när en självförsörjande person har fördyrade omkostnader såsom möbler eller tandvård, görs en schablonberäkning över den sökandes ekonomi. Schablonberäkningen görs på godkända utgifter utslagna per månad. Om den sökande med överskottet i schablonberäkningen kan betala kostnaden beviljas ej bistånd. Den sökande förväntas kunna spara samt avbetala kostnaden och betalningsförmåga bör därför räknas på en längre period, ca sex månader.

Om det framgår att en summa pengar satts in på något av sökandens konton, är det upp till den sökande att redovisa att det inte ska reducera biståndet. I annat fall ska den insatta summan beaktas som inkomst vid beräkningen.

5.1 INKOMSTER SOM SKA BEAKTAS

Vid beräkning av ekonomiskt bistånd medräknas hushållets nettoinkomster, med nettoinkomst avses inkomster efter avdrag för preliminär skatt (se stycke 4.2 för inkomster som ej medräknas). Exempel på inkomster:

- anhörigstöd
- arbetslöshetsersättning
- arv
- aktivitetsstöd
- aktivitetsersättning
- avgångsvederlag
- barnbidrag inklusive flerbarnstillägg
- barnpension, efterlevnadsstöd
- bostadsbidrag
- bostadstillägg
- etableringsersättning inkl. bostadsersättning
- extra försäkringsförmåner till exempel AGS (avtalsgruppsjuk-försäkring), AMF (arbetsmarknadsförsäkring), AFA-försäkring (vid sjukskrivning) eller STP/ITP (särskild tilläggspension/övriga avtalspensioner).
- familjebidrag
- familjehemsersättning (arvodesdel)
- föräldrapenning
- försäkringsersättning eller skadestånd, ideell del för ”sveda och värk”
- habiliteringsersättning (”flitpeng”)
- hemvårdsbidrag eller hemsjukvårdsbidrag
- hyresinkomst
- jämställdhetsbonus
- livränta
- lön eller sjuklön från arbete
- pension
- rehabiliteringsersättning
- räntor, utdelningar
- sjukersättning
- sjukpenning
- skadestånd
- skatteåterbäring
- studiehjälp
- stipendier som ej avser specifikt ändamål
- Swishinsättningar

SÖDERKÖPING.SE

- underhållsstöd, underhållsbidrag
- vårdbidrag, skattepliktig del (eventuell resterande del utgör mer-kostnader för barnets funktionsvariation)
- vårdnadsbidrag
- äldreförsörjningsstöd

Även andra former av inkomster som ska inräknas vid prövning av ekonomiskt bistånd kan förekomma, exempelvis en persons insättningar.

SÖDERKÖPING.SE

5.2 INKOMSTER SOM EJ BEAKTAS

På normberäkningens inkomstsida ska i princip alla nettoinkomster föras upp. Undantag görs för:

- handikappersättning (är skattefri)
- vårdbidrag för handikappat barn; endast den skattepliktiga delen av bidraget ska beaktas som inkomst
- extra tillägg till studiebidrag till gymnasiestuderande ungdomar, dock får hushållet inte spara bidraget utan bidraget ska användas innevarande månad.
- stipendier och fondmedel som är avsedda för ett visst ändamål
- del av skadestånd som avser att täcka faktiska utgifter; såsom läkarvård, tandvård etc. Detta om kostnaden inte tidigare beviljats i form av försörjningsstöd
- inackorderingstillägg vid gymnasiestudier på annan ort
- skatteåterbäring som tagits i anspråk av Kronofogdemyndigheten

5.3 FÖRBEHÅLLSBELOPP OCH SKATTEJÄMKNING

Vid utmätning i lön av Kronofogdemyndigheten får sökanden ett förbehållsbelopp som ska överstiga normen för försörjningsstöd. Personer som lever på förbehållsbelopp är generellt sett inte berättigade till försörjningsstöd, då ett beviljande av försörjningsstöd är en indirekt betalning av en skuld. Vid enstaka högre utgifter, exempelvis hemutrustning, kan beräkning göras på inkomsten innan utmätning.

Den enskildes möjlighet att få skattejämkning ska beaktas. De vanligaste skälen för skattejämkning är höga reskostnader till och från arbete, räntekostnader för egnahemsägare/bostadsrättsinnehavare samt vid ojämn inkomst under del av året. Vidare ska möjligheten att erhålla skattebefrielse för t ex feriearbetande ungdomar undersökas.

5.4 SPARADE MEDEL OCH ANDRA TILLGÅNGAR

5.4.1 Bankmedel/kapital

Bankmedel och övrigt kapital t.ex. aktier och obligationer, är att betrakta som inkomster och ska användas till hushållets försörjning.

5.4.2 Swishinsättning

Mottagna swishinsättningar räknas med som inkomst. I särskilda fall kan en individuell bedömning ske.

SÖDERKÖPING.SE

5.4.3 Barn/ungdomars inkomster och sparande

Hemmavarande barn och skolungdomar under 21 års ålder kan ha inkomster i form av lön upp till ett prisbasbelopp per kalenderår utan att de beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd, vilket framgår av 4 kap. 1 a § SoL. Till skolungdomar räknas ungdomar som inte fyllt 21 år som studerar i grundskolan, gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning. Detta gäller även ensamkommande barn. Intjänad lön som överstiger ett prisbasbelopp under ett kalenderår tas med som inkomst i beräkningen.

Andra inkomster än lön som sparas får ej överstiga 15 % av ett prisbasbelopp och det belopp som överstiger 15 % av prisbasbelopp tas med i beräkningen gällande rätt till ekonomiskt bistånd. Den sökande ska kunna styrka vad det är för typ av sparande.

Barn i hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd har rätt att ha sparade medel med 15 % av prisbasbeloppet. Dessa medel ska kunna användas till inköp av fritidsutrustningar såsom cykel, skridskor m.m. samt till övriga kostnader för fritidsverksamhet.

Har barnet medel som överstiger 15 % av basbeloppet ska överskottet täcka del av barnets kostnader för dess uppehälle samt del i boendekostnad. Barn har dock inte skyldighet att försörja föräldrar eller syskon.

5.4.4 Pensionssparande

Pensionssparande räknas i princip som en tillgång. Möjligheten att ta ut pensionssparande ska alltid prövas. Om detta är omöjligt, vilket det i många fall är, ska den enskilde ges bistånd. Styrkt underlag ska inlämnas.

5.4.5 Realiserbara tillgångar

Har sökanden lätt realiserbara tillgångar såsom båt, motorcykel, husvagn, kapitalvara etc. ska dessa i första hand avyttras för att täcka behovet av bistånd. Om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms överstiga tre sammanhängande månader eller om det finns andra skäl bör även möjligheten att realisera andra tillgångar såsom fritidsfastighet, värdefull konst och antikviteter påverka socialtjänstens bedömning av rätten till bistånd. Om det finns lån knutet till det som sålts bör sökanden i första hand få använda intäkten till att lösa lånen. Återstår ett överskott på vinsten räknas det som inkomst. Socialtjänsten kräver vanligtvis inte att en tillgång ska avyttras om inte försäljningen genererar någon vinst.

5.4.6 Bilnehav

En bil är att betrakta som en lätt realiserbar tillgång. Finns inget särskilt behov av bil ska bilen avyttras. Godkända behov är exempelvis om den sökande behöver bil till arbete, bor utanför allmänna kommunikationsmedel, barnomsorg eller av medicinska eller sociala skäl.

SÖDERKÖPING.SE

Är fordonet inköpt med hjälp av bilstöd på grund av handikapp bör avyttring ej krävas. Om bilinnehavet är godkänt se bilaga 4 för högsta godtagbara kostnad.

Om bilen är en avyttringsbar tillgång eller inte bör dock alltid relateras till fordonets värde. Representerar bilen en tillgång ska socialtjänsten undersöka om en försäljning kan tillgodose den sökandes behov, helt eller delvis. I så fall bör socialtjänsten avslå ansökan om bistånd om det inte finns skäl som talar emot det. Inga kostnader för bilinnehavet godtas, utöver eventuellt godkända kostnader i samband med arbetsresor etc.

Registrerad ägare är bilens ägare. Om bilen säljs ska försäljningssumman motsvara marknadsvärdet på bilen. Socialtjänsten utgår från Bilpriser.se, som listar marknadsvärden på bilar. Socialtjänsten räknar med att försäljningen inbringat minst detta belopp, om inte högre redovisats. Om bilen skrivs över på annan person räknar socialtjänsten detta som en försäljning.

5.5 JOBBSTIMULANS

Om en person varit beviljad ekonomiskt bistånd under sex månader skall endast 75 % av personens arbetsinkomst beaktas vid beräkning av hushållets rätt till försörjningsstöd, s.k. jobbstimulans enligt 4 kap 1 b §.

SÖDERKÖPING.SE

6. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR RÄTT TILL EKONOMISKT BISTÅND

6.1 ARBETSLÖSA

Sökanden ska vara inskriven på Arbetsförmedlingen första arbetslösa dagen. Sökanden ska söka de ersättningar som denne kan ha rätt till, exempelvis a-kassa, alfabakassa, aktivitetsstöd och utvecklingsersättning.

Den som är arbetslös är berättigad till försörjningsstöd enligt 4 kap 1 § SoL om sökanden är anmäld på arbetsförmedlingen, beredd att ta anvisat lämpligt arbete och i övrigt uppfyller villkoren för försörjningsstöd. Kravet på att sökanden ska stå till arbetsmarknadens förfogande innebär att denne ska vara seriöst och aktivt arbetssökande, och söka ca 10 arbeten/månad. Om vederbörande

- uteblir från avtalad besökstid på Arbetsförmedlingen
- avvisar erbjudande om lämpligt arbete eller utbildning
- uppträder alkohol- eller drogpåverkad vid besök på arbetsförmedlingen eller hos tilltänkt arbetsgivare
- eller visar uppenbart ointresse
- ej följer uppgjord arbetsplan på socialtjänsten

kan denne ej betraktas som seriöst arbetssökande. Sökanden är därmed ej berättigad till ekonomiskt bistånd. Ett beslut om försörjningsstöd föregås dock alltid av en individuell bedömning över den sökandes situation och förutsättningar.

Vid bedömningen av vad som ska anses vara lämpligt arbete kan socialtjänstens bedömning vara annan än inom arbetslöshetsförsäkringen. I vissa fall bör socialtjänstens bedömning av vad som är lämpligt arbete vara vidare än arbetslöshetsförsäkringens. Det är dock viktigt att bedömningen görs utifrån den enskildes totala situation, vilken i vissa fall kan leda till en mindre restriktiv tillämpning än vad som är fallet inom arbetslöshetsförsäkringen.

Ekonomiskt bistånd grundat på 4 kap 1 § SoL ska ej utgå då den arbetslöse

- lämnat sitt arbete frivilligt utan giltig anledning
- avskedats från arbetet på grund av otillbörligt uppförande
- utan att uttryckligen ha avvisat erbjudande om lämpligt arbete, ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställningen inte kommit till stånd

SÖDERKÖPING.SE

Personer som utan godtagbara skäl inte står till arbetsmarknadens förfogande beviljas ekonomiskt bistånd endast i den utsträckning som det är nödvändigt för att förebygga en direkt nödsituation.

En arbetsplan ska upprättas mellan socialsekreterare och sökanden. Vidare ska sökanden erhålla blankett ”sökta arbeten” vilken ska redovisas med varje månads ansökan. Blanketten ska vara ett underlag för en dialog mellan sökanden och socialsekreterare.

Personer som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program via Arbetsförmedlingen har i regel rätt till viss ersättning från Försäkringskassan.

Enligt 4 kap 4 § SoL får socialtjänsten begära att den som uppbär försörjningsstöd under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet, om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Det gäller även den enskilde som vid behov ska delta i språkutbildning (SFI) för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Även studenter som under ferieuppehåll är i behov av försörjningsstöd kan hänvisas till sådan sysselsättning. Om den sökande utan godtagbart skäl avböjer att delta i eller uteblir från sådan verksamhet kan fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Ny prövning sker med varje ansökan.

Vid frånvaro på grund av sjukdom mer än fem dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg. Efter sex tillfällen med korttidsfrånvaro eller efter fyra veckors sjukskrivning ska ett rehabiliteringsarbete påbörjas.

På motsvarande sätt ska sjukdom styrkas vid frånvaro för vård av sjukt barn. Skriftlig dokumentation ska alltid uppvisas beträffande besök hos läkare eller myndighet som hindrar deltagande i arbetssökarverksamhet.

Ordinarie förskolas eventuella semesterstängning utgör inget hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande, eftersom föräldrarna alltid erbjuds alternativ barnomsorgsplats.

Beträffande ledighet från arbetssökarverksamhet eller praktik i samband med helgdagar är det de av riksdagen beslutade helgdagarna som gäller. Den som haft sysselsättning på heltid under de senaste 12 månaderna kan vara berättigad en månads ledighet.

6.1.1 Arbetslösa ungdomar

Har skolungdomen hoppat av sina gymnasiestudier hänvisas denne i första hand tillbaka till skolan för att få en möjlighet till individuellt anpassad skolgång. Skolungdomen har då möjlighet att ha kvar sitt studiemedel och föräldrarna är fortsatt underhållsskyldiga.

SÖDERKÖPING.SE

6.1.2 Personer som har sagt upp sig

Om den sökande blivit arbetslös på grund av att denne sagt upp sig på egen begäran är huvudprincipen att ekonomiskt bistånd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som uppsägningen medför. Om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till bistånd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning inträder. Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga skäl att säga upp sig ska denne uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

För personer som har sagt upp sig på egen begäran men inte har rätt till arbetslöshetsersättning gäller motsvarande princip, dvs. om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till ekonomiskt bistånd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning skulle ha inträtt om denne hade omfattats av sådan ersättning.

6.2 SJUKSKRIVNA

Personer som söker ekonomiskt bistånd och är hindrade att ta arbete på grund av sjukdom ska vara sjukskrivna av läkare. Läkartyg ska redovisas. Ersättning från Försäkringskassan ska sökas. Vid kortare sjukdom söks sjukpenning och om personen beräknas att stå utanför arbetsmarknaden pga. funktionshinder som väntas bli livslångt ska aktivitets- eller sjukersättning sökas. Rätt till ekonomiskt bistånd föreligger under Försäkringskassans handläggningstid. Framställan om ersättning för utbetalt försörjningsstöd ska inlämnas till Försäkringskassan.

Socialtjänsten ska utreda den enskildes möjlighet att delta i rehabiliteringsinsatser. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den enskilde medverka i behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför.

6.3 STUDERANDE

6.3.1 Gymnasiestuderande ungdom

Föräldrarnas underhållsskyldighet upphör när barnet fyllt 18 år. Går barnet i skola vid denna tidpunkt eller återupptar skolgången innan det fyller 19 år är föräldrarna, dock intill dess barnet fyller 21 år, underhållsskyldiga så länge skolgången pågår. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Har ungdomen hoppat av skolan före 19 års ålder och varit borta från utbildningen under en längre period, ca 6 månader, kan socialtjänsten inte hänvisa åter till föräldraansvaret. Se 7 kap 1 § Föräldrabalken och 1 kap 18 § Skollagen.

Från och med hösten när den studerande fyller 20 år har den studerande rätten att ansöka om bidrag- och lånedel från CSN och ska så göra. Gäller alla ungdomar som fyller 20 år studerande. Detta gäller även dem som studerar på vuxenutbildning till exempel svenska som andraspråk (SAS).

6.3.2 Vuxenstuderande

Vuxna studerande ska i första hand försörja sig genom samhällets studiestödsystem, och är således ej berättigade till försörjningsstöd under terminerna. Arbetar studenten parallellt med studierna är studiemedlet att jämföras med lön, och eventuellt överskott ska räknas med vid beräkning av försörjningsstöd vid ferieuppehåll.

I ett hushåll där den ena parten studerar bör den studerande kunna slutföra innevarande termin om hushållet blir aktuellt för försörjningsstöd. Därefter ska en bedömning göras om den studerande ska få fortsätta sina studier eller ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Om socialtjänsten godtar att den ena parten i ett hushåll studerar finns det två sätt att se på hushållets ekonomi och att beräkna bistånd. Det ena är att helt bortse från den studerande och endast grunda beräkningen på den andra partens eventuella inkomster och hälften av utgifterna i hushållet. Det betyder alltså att den studerande hålls utanför beräkningen. Det andra sättet är att hantera hushållets ekonomi som vanligt, det vill säga inkludera den studerande i beräkningen och räkna hans eller hennes studiemedel som inkomst.

SÖDERKÖPING.SE

Ekonomiskt bistånd bör kunna utgå till studerande i vissa situationer. För vuxenstuderande som söker ekonomiskt bistånd under ferier, sommarlov och jullov, gäller följande; Den sökande ska stå till arbetsmarknadens förfogande och i god tid aktivt söka arbete och kunna redovisa detta i samband med besök på socialtjänsten. Rätt till bistånd inträder tidigast från och med dagen efter terminens (se CSN utbetalningsbesked) slut. Ekonomiskt bistånd räknas enligt riksnorm. Om den sökande bedöms som biståndsberättigad utgår i princip ej bistånd längre än till och med terminsstarten. Om den sökande har feriearbete och väntar lön samt studiemedel samtidigt beviljas ekonomiskt bistånd i avvaktan på lön och mot återbetalning. Högskolestuderande har inget uppehåll mellan hösttermin och vårtermin och ska därför inte beviljas ekonomiskt bistånd under jul- och nyårsuppehållet. För övriga studerande kan reducerad försörjningsstöd till matpengar och eventuell januarihyra beviljas för studieuppehåll och jul och nyår.

Vid terminsstart och terminsslut görs normberäkningen efter de antal dagar den sökande inte blivit beviljad studiemedel för.

Exempel: Studierna avslutas den 12:e i månaden, den sökande är beviljad studiemedel fram till och med den 12:e. Norm beräknas från den 13:e fram till och med den sista i månaden. Utgifter (ex. hyra, el hemförsäkring) delas på antal dagar i månaden och multipliceras med antal dagar utan studiemedel.

Personer som studerar på SFI upp till D-nivå har rätt till ekonomiskt bistånd under förutsättning att de samtidigt är aktivt arbetssökande och inskrivna på Arbetsförmedlingen.

6.4 EGNA FÖRETAGARE

Principen är att ekonomiskt bistånd inte bör utgå till att finansiera affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Driver företagaren ett företag som är olönsamt och ansöker om ekonomiskt bistånd till sin försörjning och livsföring i övrigt, kan socialtjänsten avslå ansökan genom att hänvisa till att den enskilde antingen kan ta ut avtalsenlig lön ur sitt företag eller ställa sig till arbetsmarknadens förfogande.

Särskild prövning görs om företaget kommer att ge någon avkastning inom kort. Revisor bör bekräfta att så är fallet. Om företaget bedöms gå med vinst inom en nära framtid (1-2 månader) kan bistånd utgå till reducerad norm i avvaktan på detta. Först ska kontrolleras om sökanden kan lösa situationen på annat sätt, till exempel genom lån via banken. I annat fall bör sökanden avveckla företaget snarast. Under tiden företaget avvecklas ska sökanden aktivt söka arbete genom Arbetsförmedlingen samt ansöka om arbetslöshetsersättning.

För sökanden som nyligen avvecklat ett företag gäller följande: I första hand föreslås socialsekreteraren, i samråd med sökanden, kontakta revisorn beträffande sökandens ekonomiska situation, bland annat om vilka uttag som gjorts. Beslut i ärendet ska föregås av redovisning från revisor och om konkurs föreligger en kopia av konkursansökan.

6.5 VÅRD ELLER BEHANDLING VID INSTITUTION

För den som vistas på institution utgår fickpengar om den enskilde är berättigad till försörjningsstöd. Fickpengar utgörs av riksnormens poster för hygien, kläder, lek och fritid samt telefon (se bilaga). Olika behandlingshem har olika regler för huruvida fickpengar ingår i behandlingskosten eller utbetalas separat.

Fickpengar beviljas med stöd av 4 kap 1 § SoL till dem som vistas på behandlingshem och saknar egen försörjning. Följande gäller kring var ärendet ska hanteras:

- Om personen är aktuell på försörjningsstöd, dvs. har behov av försörjningsstöd t ex för hyreskostnad under behandlingsvistelsen, ska beslut och utbetalning av fickpengar ske via försörjningsstödsgruppen.
- Om personen inte är aktuell på försörjningsstöd och enbart har behov av fickpengar under sin behandlingshemsvistelse ska beslut och utbetalning ske via missbruksärendet.

Den enskilde bör vid behandlingshemsvistelse vara sjukskriven, vilket innebär att vissa personer kan vara berättigade till sjukpenning.

Vid häktning eller vistelse inom kriminalvårdens regi utgår bidrag genom kriminalvården, ekonomiskt bistånd till fickpengar utgår ej. Kriminalvårdsmyndigheten svarar för alla kostnader fram tills den enskilde frigges villkorligt.

6.5.1 Kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelse som innebär att den dömda får genomgå missbruksbehandling där kriminalvården och socialtjänsten upprättar en gemensam behandlingsplan. Kriminalvården har kostnadsansvaret för behandlingen fram till tänkt dag för villkorlig frigivning vilket inträffar efter 2/3 av det alternativa fängelsestraffet.

Vid behandling på institution står kriminalvården för alla kostnader till vårdgivaren i samband med placeringen såsom fickpengar, drogkontroller, sjukvårdskostnader, resor, klädustrustning, fritids- och sportutrustning och hygienartiklar. I dessa fall ska försörjningsstöd inte beviljas.

Om behandlingen sker i öppenvård bekostar kriminalvården enbart den behandling och de kontroller som följer av behandlingsplanen. Klientens behov av försörjningsstöd ska prövas av socialtjänsten. Kontraktsvård är en påföljd och om klienten avbryter eller missköter den uppgjorda behandlingsplanen gäller i stället reglerna för inskrivna inom kriminalvården.

6.5.2 Samhällstjänst

Samhällstjänsten ska utföras under den dömdes fritid under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan behålla sitt ordinarie arbete, studera eller vara aktivt arbetssökande. Att en biståndssökande person är dömd till samhällstjänst ska inte påverka

SÖDERKÖPING.SE

socialtjänstens krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid, och till exempel delta i praktik.

6.6 PERSONER MED ÄLDREFÖRSÖRJNINGSTÖD ELLER PENSION

Personer som är 65 år och äldre som har låg eller ingen pension och ansöker om försörjningsstöd ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att ansöka om äldreförsörjningsstöd istället. Om försörjningsstöd beviljas i avvaktan beslut hos Pensionsmyndigheten ska det återsökas.

Personer med pension eller äldreförsörjningsstöd som ansöker om ekonomiskt bistånd till exempelvis tandvård eller glasögon kan beviljas detta efter sedvanlig prövning av deras egna möjligheter att betala dessa utgifter.

6.7 GIFTA MEN EJ SAMMANBOENDE

Gifta makar är enligt lagstiftning försörjningspliktiga gentemot varandra och försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Prövningen av bistånd ska utgå från denna princip om ömsesidig försörjningsplikt. Den gemensamma inkomsten ligger till grund för bedömning av bistånd och hänsyn ska inte tas till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll. Bistånd beviljas endast till en boendekostnad. Även om t.ex. den ena parten vistas utomlands eller sitter i fängelse kvarstår försörjningsplikten.

7. ÖVERKLAGANDE

Kommunala myndigheters beslut kan i princip överklagas på två sätt, dels genom förvaltningsbesvär enligt reglerna i Förvaltningslagen, dels genom laglighetsprövning enligt reglerna i Kommunallagen.

Alla beslut fattade enligt 4 kap 1 och 5 §§ SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Överklagan ska ha inkommit till socialtjänsten inom 3 veckor från det att sökanden tagit del av beslutet. Socialtjänsten ska pröva om överklagan inkommit i rätt tid. Socialtjänsten omprövar beslutet eller sänder det vidare till förvaltningsrätten omgående. I journalanteckning ska framgå när beslutet skickades till den sökande, när denne tog del av beslutet samt om överklagan bedöms ha inkommit i rätt tid. Det ska framgå att socialtjänsten inte har för avsikt att ändra beslutet.

SÖDERKÖPING.SE

Övriga beslut enligt 4 kap SoL kan endast överklagas i form av laglighetsprövning. Överklagan sänds då direkt till förvaltningsrätten.

8. ÅTERKRAV

Ekonomiskt bistånd som lämnas med stöd av 4 kap 1 § SoL är den enskilde i princip inte skyldig att återbetala. Undantag från denna huvudregel är enl. 9 kap 2 § SoL när försörjningsstöd lämnats:

1. som förskott på en förmån eller ersättning
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållande som denne inte kan råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

För att försörjningsstödet ska anses som förskott på förmån eller ersättning ska stödet gälla samma tidsperiod som förmånen. Beslutet ska tas med hänvisning till de olika punkterna i 9 kap 2 § SoL.

Ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 2 § SoL får återkrävas om biståndet getts under villkor om återbetalning.

Enligt 9 kap 3 § 2:a stycket SoL får socialtjänsten inte ta tillbaka pengar från den enskilde om denne genom att återbetala kostnaden eller en del av den inte kommer att klara sin försörjning eller sin dagliga livsföring i övrigt, eller om det finns andra särskilda skäl att ej återkräva beloppet. Om den enskilde inte frivilligt återbetalar det ekonomiska bistånd som avses i 9 kap 1 och 2 §§ SoL, kan socialtjänsten med stöd av 9 kap 3 § SoL väcka talan om ersättning hos förvaltningsrätten. Talan måste i så fall väckas inom 3 år från det att biståndet betalades ut. Innan talan väcks måste socialtjänsten på nytt utreda den enskildes möjlighet att återbetala det ekonomiska biståndet. Om återbetalningsförmåga saknas kan socialnämnden överväga eftergift enligt 9 kap 4 § SoL.

9. FELAKTIGA UTBETALNINGAR (FUT)

Fel ska så långt det är möjligt förebyggas genom noggrannhet i handläggningen. Alla handläggare har skyldighet att uppmärksamma felaktigheter i alla ärenden och indikera att en FUT-utredning ska inledas, samt medverka till att uppgifter som behövs för FUT-utredningen blir kända. FUT-utredningen ska alltid bedrivas åtskild från eventuell parallell biståndsutredning och alltid göras av annan handläggare.

I samband med en FUT-utredning behöver en rad kontroller göras för att kunna sammanställa ett beslutsunderlag, och i vissa fall även underlag för polisanmälan. Även i en utredning av felaktig utbetalning eller misstänkt bidragsbrott ska den enskildes samtycke till att kontroller görs alltid eftersträvas. I samband med en FUT-utredning har den enskilde dock inte samma incitament att medverka till utredningen som vid biståndsansökan. I vissa fall behöver socialtjänsten därför ta kontakter utan den enskildes samtycke för att kunna fullgöra sin FUT-utredning.

Om det står klart att den enskilde inte medverkar till FUT-utredningen får nödvändiga kontroller göras och kontakter tas utan samtycke från den som utreds. Detta ska göras med omdöme och kontakten ska vara direkt kopplad till misstänkt felorsak. Socialtjänsten tar i dessa fall kontakter med stöd av 10 kap 2 § OLS som ger kommunen rätt att ta de kontakter som är nödvändiga för att kunna genomföra utredning samt bedöma om förutsättningar föreligger för att göra en polisanmälan enligt bidragsbrottslagen.

Anmälan vid misstänkt bidragsbrott

Polisanmälan enligt 6 § Bidragsbrottslagen ska ske när det finns anledning att anta att ett brott begåtts. Kommunerna är skyldiga att polisanmäla samtliga fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott begåtts. I samband med en brottsanmälan får ingen social hänsyn vägas in eller individuell bedömning göras för att motivera att anmäla inte görs. Däremot måste en uppsåtsbedömning göras.

Oavsett om det finns anledning att anta att ett brott begåtts eller ej ska det belopp den enskilde fått obehörigen eller med för högt belopp återkrävas med tillämpning av bestämmelserna i 9 kap SoL. Om det finns en brottsmisstanke får kommunen inte avstå från att göra polisanmälan för att personen har återbetalat det felaktigt utbetalda beloppet.

Skadestånd

Om socialtjänsten gjort en felaktig utbetalning ska polisanmälan innefatta krav på skadestånd för den förmögenhetsskada som lidits genom den brottsliga gärningen. Denna förmögenhetsskada motsvarar det belopp som betalats ut felaktigt. Socialtjänsten för även yrka på ränta enligt räntelagen. Bestämmelsen om skadestånd varken ersätter eller inskränker skyldigheten att även återkräva bistånd enligt SoL 9 kap 1 §. Skadeståndskrav ska göras oavsett beslut om återkrav fattas eller inte.

SÖDERKÖPING.SE

Återkrav

Försörjningsstöd, såväl som livsföring i övrigt, som grundats på oriktiga eller vilseledande uppgifter får återkrävas enligt 9 kap 1 § SoL. Detsamma gäller om den enskilde undanhållit uppgifter för socialtjänsten. Återkrav kan också vara aktuellt när socialtjänsten förorsakar felaktiga utbetalningar, men där den enskilde borde ha insett att betalningen var felaktig.

BILAGOR

BILAGA 1 NORM FÖR EKONOMISKT BISTÅND 2024

Personliga kostnader

	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år	Ensamstående	Sammanboende
Livsmedel	1280	1430	1450	1700	1985	2300	2675	2705	2430	4025
Kläder/skor	400	520	530	540	700	785	795	805	610	1220
Fritid/lek	160	250	270	380	600	695	760	750	445	925
Hygien	690	630	260	210	285	340	440	450	315	680
Barn-ungd.försäkring	110	110	110	110	110	110	110	110		
Summa personliga kostnader	2640	2940	2620	2940	3680	4230	4780	4820	3800	6850

LIVSMEDEL: Beräkning utgår från en fyraveckors matsedel, där maten lagas hemma. Kostnader för ex godis och chips ingår inte.

KLÄDER /SKOR: Summan skall täcka det vardagliga behovet av kläder och skor under hela året.

FRITID/LEK: Rimliga aktiviteter som alla skall ha möjlighet till. Ex för äldre barn gå på disko, bio.

HYGIEN: Ex. tvål, tandkräm, hårklippning

Gemensamma hushållskostnader

	1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	5 pers	6 pers	7 pers
Förbrukningsvaror	280	310	455	505	585	655	705
Dagstidning & telefon	950	1050	1265	1445	1655	1885	2025
SUMMA	1230	1360	1720	1950	2240	2540	2730

FÖRBRUKNINGSVAROR: Ex. det som behövs för städning, tvättmedel

DAGSTIDNING och TELEFON: Ingår helårsprenumeration för dagstidning, telefonavgift, porto.

För att beräkna kostnaden för hushåll med fler än 7 personer lägger man till 190 kronor för varje ytterligare hushållsmedlem. Det motsvarar skillnaden mellan hushåll med 6 respektive 7 personer.

Umgänge med barn

	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år	19-20 år
Kr/dag	87	97	86	97	121	139	157	158

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 2 BASBELOPP 2024 (57 300 KR)

Procent av basbeloppet	Belopp i kronor
1 %	573 kr
10 %	5 730 kr
15 %	8 595 kr
25%	14 325 kr
50 %	28 650 kr
100 %	57 300 kr

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 3 BOENDEKOSTNAD

Här följer riktlinjer för boendekostnader utifrån lokala förutsättningar. Vad gäller boende i hyreslägenhet har en analys gjorts av den lokala hyresnivån i kommunen och följande hyresnivåer gäller för 2024.

Tabell för boende i hyreslägenhet

Anger högsta godtagbara hyresnivå för boende i hyreslägenhet. Storlek på lägenhet för barnfamilj beror på barnens ålder. Barn upp till tre år förväntas bo i förälders rum. Två barn bör kunna dela rum, undantag kan göras beroende på kön, ålder, handikapp etc.

1 ungdom (1 r o k)	5612 kr
1-2 vuxna (2 r o k)	6970 kr
1 vuxen + 1 barn (2 r o k)	6970 kr
1 vuxen + 2 barn (2-3 r o k)	6970 kr/8015 kr
1 vuxen + 3 barn (3 r o k)	8015 kr
2 vuxna + 1 barn (2-3 r o k)	6970 kr/8015 kr
2 vuxna + 2 barn (3 r o k)	8015 kr
2 vuxna + 3 barn (3-4 r o k)	8015 kr/10317 kr
2 vuxna + 4 barn (4-5 r o k)	10317 kr/12380 kr

I de fall en familj har en större lägenhet än den storlek som anges i tabellen accepteras det under förutsättning att hyran inte överstiger hushållets högsta godtagbara hyresnivå.

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 4 ÖVRIGA GODTAGBARA KOSTNADER ENLIGT RIKTLINJER

Bil (vid godtagbar anledning) - Ett prisbasbelopp

Bredband – 0,7% / månad av ett prisbasbelopp

Cykel – 1,1% av ett prisbasbelopp

Glasögonbåge – 1,7% av ett prisbasbelopp

Synundersökning – 1,1% av ett prisbasbelopp

Sjukresor – 120 kr

Uppräkning av norm vid arbete - 1000 kr

Telefon – maximalt 3 % av ett prisbasbelopp

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 5 HEMUTRUSTNING

Hemutrustning beräknas efter antalet personer i hushållet. Priserna är hämtade från rikstäckande varuhus. Hemutrustning beviljas i procent. Nedan följer maximalt belopp som beviljas i procent av prisbeloppet.

Ungdomar som flyttar hemifrån får sig med en betydligt enklare standard. Hemutrustning till ungdomar kan beviljas till en maxkostnad om 11% av rådande prisbasbelopp.

KÖK

- Matbord + 4 stolar	2,5 %
- Stol (utöver)	0,5%
- Husgeråd (bestick, glas, tallrikar, redskap, stekpanna, kastruller m.m.)	2%
- Micro	1%

SOVRUM

- Komplet säng per person
(resår madrass 90*200, sängben, bäddmadrass och madrassydd)	3,5%
- Sängkläder per person (täcke, kudde, påslakanset och underlakan)	1,1%
- Skrivbord (endast till studerande barn)	1%
- Våningssäng (barn)	6,2%

BADRUM

- Handdukar, kök + badrum, duschdraperi och duschstång	1,5%

VARDAGSRUM

- Soffa	2,1%
- Bäddsoffa	4,5%
- Soffbord	0,7%
- Matta	0,5%
- TV	3,3%
- Dator/surfplatta (barnfamilj)	3%

STÄDUTRUSTNING

Dammsugare, mopp och hink	1,5%

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 6 SPÄDBARNsutrustning

Spädbarnutrustning beviljas i procent. Nedan följer maximalt belopp som beviljas i procent av prisbeloppet. Halva beloppet (procent) utbetalas en månad innan barnets födelse och resterande utbetalas efter det att barnet fötts.

- Säng inklusive madrass, sängkläder och tillbehör	2,5%
- Skötbord med tillbehör	1%
- Badutrustning	0,25
- Matstol	0,35%
- Startpaket, kläder	1%
- Barnvagn med tillbehör	3%
- Bilbarnstol	1%
- Bälteskudde	0,25%

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 7 KLÄDUTRUSTNING

(Priser hämtade från rikstäckande klädkedjor)

DAMKLÄDER

Vinterjacka	1%
Sommarjacka	0,7%
Kjol	0,5%
Tröja/kofta	0,5%
T-shirt	0,25%
Jeans/långbyxa	0,5%
Bh	0,4%
Trosor 3-pack	0,25%
Vinterskor	1,1%
Sommarskor	0,5%
Sportsko	1%
Vantar	0,1%
Mössa	0,25%
Halsduk	0,25%
Strumpor 5-pack	0,25%
Joggingdress	0,9%
Underställ (Stadium)	0,9%
Studentklänning inkl. skor	2,2% kr
Studentmössa	1%

HERRKLÄDER

Vinterjacka	1%
Sommarjacka	0,7%
Jeans/långbyxa	0,5%
Tröja/skjorta	0,5%
T-shirt	0,25%
Kalsonger 3-pack	0,25%
Vinterskor	1,1%
Sommarskor	0,5%
Sportsko	1%
Vantar	0,1%
Mössa	0,25%
Halsduk	0,25%
Strumpor 5-pack	0,25%
Joggingdress	0,9%
Slips (vid begravning)	0,25%
Underställ (Stadium)	0,9%
Långkalsong	0,3%
Kostym	2,7%
Studentmössa	1%

SÖDERKÖPING.SE

BARNKLÄDER	0-6 år	7-12 år
Trosor/kalsonger 5pack	0,2 %	0,2 %
Sovplagg	0,3 %	0,3 %
Strumpor 5pack	0,2 %	0,2 %
Skjorta/tröja	0,2 %	0,3 %
Byxor, ute	0,3 %	0,4 %
Mjuka byxor	0,2 %	0,3 %
Kjol	0,3 %	0,3 %
Overall/jacka	0,8 %	0,8 %
Skor, grova	0,7 %	0,8 %
Sandal el. liknande	0,3 %	0,4 %
Gummistövlar	0,4 %	0,6 %
Vantar	0,2 %	0,2 %
Mössa	0,2 %	0,2 %
Halsduk	0,1 %	0,2 %
Raggsockor	0,1 %	0,2 %
Sportsko	0,3 %	0,6 %
Joggingdress	0,4 %	0,7 %
T-tröja	0,1 %	0,2 %
Shorts	0,2 %	0,4 %
Regnställ	0,8 %	0,8 %
Termobyxor	0,6 %	0,8 %

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 8 Ersättning för resor

Resor med bil

För avdrag avseende arbetsresor följer Söderköpings kommun Skatteverkets schablonbelopp.

För vidare information se Skatteverkets hemsida.

Resor med allmänna kommunikationer

För resor till Norrköping behövs busskort för mellanzon. Ungdom är man upp till den dag man fyller 20 år. För resor till Valdemarsvik behövs länskortet.

Prislista på Östgötatrafiken.

SÖDERKÖPING.SE

BILAGA 9 NEDSATT NORM

Reducerad norm

Reducerad norm består av posterna livsmedel samt gemensamma hushållskostnader i riksnormen.

Matpengar

Vid beviljande av matpengar beräknas posten för livsmedel i riksnormen per dag.

Fickpengar

Fickpengar beräknas på riksnormens poster för hygien, kläder/skor, fritid/lek samt telefon/tidning

Fickpengar för en ensamstående vuxen beräknas på riksnormens poster för hygien 315 kr, kläder/skor 610 kr, fritid/lek 445 kr samt telefon 525 kr = 1 895 kr i månaden, 1895 kr * 12 månader/365 dagar = 62 kr/dag.

För åldrarna 0–6 ingår endast posterna hygien, kläder/skor och fritid/lek. Från 7 års åldern ingår posten telefon om 525 kr.